

CARME RIERA

Dins el darrer blau

CARME RIERA

Dins el darrer blau

Postfaci de Manuel Forcano

Edicions 62

Barcelona

La primera edició d'aquesta obra va ser publicada a Ediciones Destino l'any 1994. Aquesta nova edició, commemorativa del 25è aniversari de la publicació, dins la col·lecció Balanci, ha estat revisada per l'autora.

Queda rigorosament prohibida sense autorització escrita de l'editor qualsevol forma de reproducció, distribució, comunicació pública o transformació d'aquesta obra, que serà sotmesa a les sancions establertes per la llei. Podeu adreçar-vos a Cedro (Centro Español de Derechos Reprográficos, www.cedro.org) si necessiteu fotocopiar o escanejar algun fragment d'aquesta obra (www.conlicencia.com; 917021970/932720447).
Tots els drets reservats.

El paper utilitzat per a la impressió d'aquest llibre té la qualificació de paper ecològic i procedeix de boscos gestionats de manera sostenible.

Primera edició en aquesta col·lecció: octubre del 2019

© Carme Riera, 1994

© pel postfaci: Manuel Forcano, 2019

© d'aquesta edició: Edicions 62, s. a.
Diagonal, 662-664, 08034 Barcelona
info@grup62.com
www.edicions62.cat

Fotocomposició: La Letra, S. L.

DIPÒSIT LEGAL: B. 18.602-2019

ISBN: 978-84-297-7790-1

TAULA

<i>Dramatis personae</i>	9
Primera part	11
Segona part	133
Tercera part	213
<i>Nota de l'autora</i>	325
<i>Postfaci</i> , Manuel Forcano	329

A estones vetllava d'aturat, d'altres, trepitjant tan fluix com sabia, passejava per davant el mur que envoltava el jardí, sense perdre de vista la porta que aviat hauria d'obrir-se. Amb insistència minuciosa repassava el motiu que l'havia duit fins allà i dins el bessó de la nit el mantenia despert i vigilant, pendent només del senyal esperat. Intentava posar tot l'esment del món en cadascuna de les contrasenyes que el capità Andreas Harts li havia donat gairebé feia un any i que des de llavors duia ben impreses en el full primer de la memòria perquè arribat el moment tot s'acomplís sense mancar-li una peça petita. Segur com estava que allò que succeí a Harts per força hauria de repetir-se en la seva persona, tenia el convenciment que aviat seria cridat i els seus mèrits apreciats en la mesura exacta del seu valor. Però aquesta vegada l'al·lot no desitjava únicament sentir-se un home fort i poderós, ni tan sols fer de menys el capità Harts, que a punt de la quarantena anava de davallada, per molt que s'encaparrotés a confiar a quatre amics les festes i escarafalls amb els quals era rebut per tres-centes casades de cent ports diferents. No, el que féu embarcar João Peres en el primer vaixell que posà rumb a Mallorca i que el retenia allà, en un carreró de Ciutat, quasi arran de murada, arriscant-se que els homes de l'Agutzil l'apleguessin, era molt més fort que el desig de posseir o la necessitat de jactar-se, ja que creia que la resta de la seva vida depenia del senyal esperat, tal com en somnis ho havia vist. I això succeí molt abans de la nit en què el capità Harts relatà d'una manera casual aquella història. Ho féu segurament amb la intenció d'augmentar la seva aurèola heroica i de posar a prova la capacitat de contar facècies. Presumia de deixar bocabadada una concurrència, acostumada a escoltar dels mariners aventures que només succeeixen lluny, als agosarats que són capaços d'anar-les a cercar.

João Peres cregué, sense tenir dubtes ni posar emperons, demanant-li, això sí, després, un munt de detalls, tot allò que durant dues embaumadores nits de primavera succeí al capità del *Cigne* la darrera vegada que recalà a Mallorca. Ho cregué, no perquè li semblés que l'anell que exhibia Harts n'era una prova, com aquest assegurava, sinó perquè aquells fets, esmicolats amb parsimònia davant dues rengleres de pitxers, que s'anaven buidant, a mesura que s'omplien de sentit les paraules, coincidien, amb una exactitud que li feia venir calfreds, amb el seu somni tants de pics reiterat, afegint-li un caramull de detalls que en les imatges copsades d'adormit no havia pogut esbrinar i que, ara, li resultaven fonamentals per a donar-li les pautes imprescindibles que l'acostarien al lloc on, despert, succeiria tot una altra vegada. Perquè aquell jardí tancat de parets no ocupà en somnis un espai determinat en una ciutat determinada fins que el capità Harts no va acabar d'explicar la seva història:

—*Si em voleu escoltar us en contaré una de bona* —començà Harts amb la seva veu rogallosa—, *una que us deixarà tan astorats com a mi que encara em faig creus de la meua ventura. Moltes coses peregrines m'havien passat fins aleshores, i moltes n'havia sentit explicar, però com aquesta cap. Des d'ara us ben jur que aniré molt alerta abans de titllar ningú de mentider, perquè si fets tan extraordinaris m'han succeït a mi, també han pogut succeir a d'altres. I en tornar a tocar port en una illa estaré disposat a tot...*

El que us explicaré em va ocórrer tot just ha fet tres anys, en una nit de juny de garbí dolç que bufava des de feia dies, alleugerint el camí del meu xabec que des d'Alger havia posat rumb a Mallorca. Amb aquest eren quatre els pics que el Cigne fondejava a Porto Pi. Aliat amb els corsaris mallorquins des de vint mesos enrere, anava a passar comptes amb els meus socis que em devien doblers i, després de carregar d'oli, llevaríem àncores rumb a Livorno. El coneixement del català que vaig aprendre fa temps m'ajudava en els meus tractes, car els mallorquins parlen també en aquesta llengua, suavitzant els mots i reblanint el to, que sona molt més dolç. Feia dos dies que havia arribat, ho record molt bé, i era dijous. Horabaixa vaig anar a veure l'administrador del comte, amb qui solia arranjar els negocis, ja que amb el senyor, encara que ens coneguéssim i de més antic, mai no vàrem parlar de doblers. En canvi amb Gabriel Fortesa no solíem xerrar d'altra cosa. Feia fosca quan sortia dels estudis de cal comte amb la promesa certa que l'endemà el mateix Fortesa em pagaria les unces que em devien. Així, idò, estava satisfet. Com que era tard,

vaig decidir romandre dins les murades, en un llit on sabia que seria ben rebut, en lloc d'anar a dormir a bord. Havia refrescat un poc a causa de la garbinada i no se sentia gens la pesantor de la nit, que en aquelles contrades sol ser, a més d'humida, xafogosa. Per això, perquè feia fresca, vaig emboçar-me en la capa, no perquè m'acovardís ningú, ni perquè rebutgés la brega si algú en aquelles hores m'incomodava. Només, us ho confés, tenia una temença: topar-me amb la partida de l'Agutzil i que m'obligués a dormir a la presó pel fet de no fer-ho al vaixell. Anava de pressa cap al llit tou, que us he mencionat, i les cames obertes que ja m'esperaven, quan en passar per davant els murs del jardí que fa paret mitgera amb la posada anomenada S'Estornell, vaig sentir una remor com de passes. Però en girar-me no vaig veure ningú. Pensant que m'havia errat, vaig continuar el meu camí ran de paret i per si un cas amb la mà posada a la pistola. No us he dit que els mallorquins són gent força bel·licosa i que fins fa pocs anys han durat les lluites dels bandejats, entre els quals hi hagué bandolers d'anomenada que encara campen lliures. I no fóra estrany que, havent-me vist sortir de can Descós, no m'haguessin pegat darrere, per fer-me salvatges els doblers que poguéis dur damunt. Sense llevar la mà de la pistola avançava tan silenciosament com podia, per poder escoltar millor qualsevol renou que tornés a pertorbar-me. Anava a tombar un cap de cantó quan altre pic vaig sentir soroll de passes. Ara tenia la seguretat que algú caminava ben a prop. Vaig girar-me amb violència amenaçant amb la meua arma, però el carrer era desert i no es veia la més petita ombra. El crit de l'òliba, que en un altre lloc m'hauria semblat sinistre, em féu companyia uns segons. Sense d'altra possibilitat que seguir endavant, vaig provar d'avançar més de pressa, però el qui m'anava al darrere va intensificar també el ritme en la mateixa proporció. Vaig aturar-me en sec i també s'aturaren. No us penseu que aquella misteriosa duplicació, que començava a treure'm de polleguera, era deguda a l'eco. Havia passat en ocasions diverses per aquells indrets sense que em succeís res de paregut. A punt vaig estar de girar en coa per anar a l'encontre d'aquella bubota i esbrinar, d'una vegada, a què venia aquella persecució. Però la basarda, us ho confés, em féu desistir. Vaig avançar a grans gambades i les passes del meu escarnidor també s'allargaren. Som poc afeccionat a creure en fantasmes, bruixes i mals esperits, però el que m'estava succeint anava en contra dels meus principis. Temorenc, ara més del sobrenatural que d'altra cosa, vaig encomanar-me a Déu i em vaig senyar. En fer el signe de la creu vaig tombar el cap vers el mur i fou llavors quan vaig tenir la certesa que, en efecte, algú m'acompanyava des de darrere, tal

vegada perquè m'havia confós o perquè li vagava de posar a prova la meua capacitat d'apaordiment. Alliberat de sobte de tants de temors inútils, feia via per anar a aconseguir una casada que passava molta necessitat, decidit a no prendre en compte l'ombra caminadissa que encara em seguia. Tombava ja el carrer i anava a prendre la direcció oposada quan em cridaren. Primer fou un xiulet gairebé imperceptible, com si qui l'emetia no volgués aixecar cap sospita aliena i només la meua orella acostumada a la remor de les seves passes hi pogués parar esment. Fart, però encuriós, vaig aturar-me. El mur era massa alt perquè pogués veure qui hi havia a l'altra banda i també, al manco així m'ho semblava, que em vessin a mi. La veu es féu molt més audible:

—Eh, vós, no fugiu. Escoltau. No us en penedireu.

—Ja em direu què voleu —vaig fer jo—, si mai no ens hem vist les cares. Estau segur que no us confoneu, germà?

—No gens, senyor. Perdoneu la persecució, capità Harts —em contestà una veu d'home jove amable i de bon to—. Acostau-vos al mur altra vegada i us en diré el motiu.

Vaig obeir-lo tot d'una, picat com estava per saber on pararien tots aquells ensurts.

—Seguiu la paret encara cinquanta passes i ens trobarem. He de parlar-vos d'un assumpte del vostre interès.

Una porta de ferro s'obrí amb soroll de forrellats que grinyolaven. A la llum d'una bugia que ell mateix aguantava vaig veure el meu perseguidor. Era gairebé un al·lot. Abillat com un criat, tenia, però, bones maneres i un rostre que em semblà de faccions ben proporcionades i no gens rústegues.

—Capità Harts —em digué—, us prec que entreu uns instants perquè el que haig de comunicar-vos no és cosa que convengui de ser explicada al carrer.

Confiant que es tractava de l'oferiment d'un tracte més avantatjós que el que havia tancat amb Fortesa per compte del seu senyor, vaig travessar la porta. Unes passes enrere del criat, hi havia una donzella, quasi una nina. No duia, com solen les criades de Mallorca, vestidura pagesa ni es tocava amb el rebosillo. Vestia una roba blanca de seda i tafetà, i un vel a la usança mora li cobria part del rostre. Amb una mà aguantava un llum d'oli, mentre amb l'altra protegia la flama de l'oratge.

—Bona nit, capità Harts. La meua senyora m'envia a pregar-vos que li faceu l'honor de visitar-la.

—Ara tenc una mica de pressa, i a més no em semblen hores gaire bones

per fer visites de cortesia. Si voleu que us digui la veritat, tenc una altra cita, un compromís...

—Ajornau-lo, senyor —digué ella amb un somriure còmplice, mentre m'agafava de la mà—. La meua senyora mai no em perdonaria el fracàs de deixar-vos partir. Us he de conduir al seu davant ara mateix. No us en pene-direu, us ho assegur.

Vaig deixar-me guiar, si us he de ser franc, orgullós que els meus mèrits haguessin arribat fins a una dama tan alta. Mentre ens endinsàvem cap a un hort de tarongers, notava les olors barrejades dels gessamins i les murteres amb tanta dolça intensitat com si un cortinatge de perfum caigués sobre els altres sentits, especialment el de la vista, ja que els fruiters es feien cada vegada més espessos i el cel s'havia tornat tèrbol. Per molt que vaig demanar a la meua guia on anàvem, no em contestà. Vaig suposar que em volia confondre, perquè entrant per lloc excusat no sabés on era la casa a on em conduïen. Després de caminar encara una estona, agafarem un senderol que ens portà fins a una gruta que s'endinsava cap a un passadís.

—No tengueu por, capità Harts. No tenc més remei que entrar-vos per aquest lloc tan poc admetent, però, com vos he dit, complesc ordres de la senyora.

Avançarem encara un centenar de passes i l'al·lota s'aturà en sec davant una altra porta. Féu mamballetes i des de dintre ens obriren. Passàrem a un recinte menys fred, però igualment obscur. Les alfàbregues ens mataven d'aroma i per això vaig comprendre que tal vegada em trobava en una sala de rebre.

—M'ha agradat molt fer-vos de guia, capità Harts —em digué la meua acompanyant, amollant-me la mà que tan dolçament m'havia duit agafada—. Ara, però, vos he de deixar. Un altre criat vos durà fins a la cambra de la senyora.

Vaig restar pocs instants tot sol. De seguida comparegué un mosset, o almenys m'ho semblà per la veu, que havia de guiar-me a les fosques. Junts travessàrem un munt d'estances. A la fi, avisant-me que rere la darrera porta m'esperava la senyora, es va acomiadar. Només traspassar el llindar, en la penombra de l'alcova, vaig veure un llit entorcillat amb els paraments tancats. Oscil·laven els dibuixos de domàs vermell, il·luminats per una llumenera que hi havia sobre un bufet ple de viandes i fruites. Rere els paraments del llit una veu, talment com una esgarripança, em donà la benvinguda.

—No tengueu por, capità Harts. Us he enviat a demanar perquè la vostra fama m'ha robat el cor i m'ha donat l'agosament necessari. Mengueu i

beveu tot quant us venguí de gust, ja que el camí ha estat una mica llarg i ben segur us deu haver obert la gana.

Vaig espipellar un poc de fruita i vaig tastar una copa de vi, molt més desitjós de mirar i escoltar que no pas d'entaular-me. Però en acostar-me al llit per comprovar com a la veu hauria de correspondre-li de ben segur una bellíssima fesomia, la llumenera s'apagà. M'hauria semblat que per art d'encanteri, si una bufada de vent no hagués mogut també el domàs just en l'instant en què jo descorria el parament.

— Senyora, esper servir-vos com mereixeu, però m'agradaria saber el vostre nom i veure amb els meus ulls totes les perfeccions que sospit —vaig dir-li.

— Capità Harts —contestà ella, rient, mentre amb mans hàbils em donava la benvinguda—. Molt agraesc les vostres paraules amb les quals em demostra una educació que aprecii, però de cap manera no puc dir-vos el meu nom i molt menys donar-vos a conèixer la meva persona. Per això els meus criats us han conduït per llocs desacostumats als altres visitants fins a arribar a la meva cambra. Som, com podeu suposar, una senyora principal d'aquesta ciutat i només l'afecte que des de temps ençà us profès, a causa dels vostres mèrits, m'ha atorgat l'atreviment que coneixeu. Però deixem els compliments, capità Harts, i que l'alba se torbi aquesta nit més que en cap altra.

El llit era molt més tou del que m'esperava i el cos d'aquella bella desconeguda que ben aviat deixà de ser-ho, infinitament més tebi i tendre. La nit fou la més curta de quantes he viscut i també la més intensa. Als fets d'amor seguiren les paraules i a aquestes altra vegada els fets. La meva dama, tafanera com totes les dones, volgué que li expliqués fil per randa com era la meva vida, de la qual ja sabia detalls, des de quan era capità, quants homes comandava, com era el vaixell, si admetia passatgers i quanta gent hi cabia o cap a on posaria rumb. Vaig donar-li compte de tot el que desitjà saber i en canvi jo vaig ser incapaç de convèncer-la que em digués què nomia i em mostràs el rostre, membres i cos que jo havia omplert de besades deleroses i acaronat amb excitant desassossec.

El cant de l'alosa llunyana precedí el nostre comiat. Abans d'anar-me'n vaig fer-li prometre que la nit següent m'enviaria també el seu criat, perquè m'obris la porta del mur, entrada de fosca. I ella em féu jurar que mai no parlaria amb ningú d'aquellencontre, almenys mentre fóra a Mallorca, ja que considerava que fer-me jurar silenci per sempre era obligar-me al perjuri, car pel que havia pogut copsar de la meva persona, jo era d'aquells que frueixen quasi tant amb les paraules com amb els fets. Amb idèntic cerimo-

nial, sense deixar-me veure els llocs per on passava, em féu sortir d'aquell palau per la mateixa porta excusada que comunicava amb l'hort, acompanyat pels mateixos servidors. En arribar al carrer, el criat que m'havia seguit tan de prop les passes em donà una bossa plena de doblers com a present de la senyora, que em va semblar de mal gust rebutjar.

Excitat per tantes emocions, de seguida que obriren les portes de la murada vaig partir cap al Cigne. Vaig reparar forces dormint un parell d'hores, però el dia se'm féu llarg esperant el capvespre. Mentre vigilava que els meus homes estibessin bé la càrrega, no pensava en res que no fóra la propera nit. Qualsevol cosa m'acostava amb fortíssims reclams vers la meua dama. Dins les alfàbies, l'oli verjo tenia el mateix color de melassa que la imaginada cabellera, llarga i pesada al tacte, que a estones sospitava rossa, i d'altres creia de vernís fosc.

Arribada l'hora, vaig caminar amb el desig desbocat cap al mur que envoltava el jardí amb la intenció d'examinar on s'obria exactament la primera porta excusada i amb quines cases limitava per l'altra banda. Encara que havia promès no contar a ningú de Mallorca el nostreencontre, i som home de paraula, desitjava saber a qui pertanyia l'hort i esbrinar onsevulla, allà on me'n poguessin donar raó, cap a on menava el passadís per on havia estat conduït. Però gairebé no vaig tenir temps de fixar-me en res, ni fer-me el topadís amb cap veïnat, perquè en arribar de seguida m'obriren.

—Siau benvingut, capità Harts —em digué el criat—. La senyora vos espera.

Sense escometre'm, només amb un somriure, l'al·lota, que m'havia acompanyat un dia abans, m'agafà de la mà i, altra vegada, travessàrem el jardí i l'hort de tarongers fins a arribar a l'entrada secreta que comunicava al passadís que aquest cop em paregué més llarg i gelat que el pic d'abans. En sortir a la superfície em semblà que no arribàvem al mateix lloc perquè la sentor de la mar, una mica ofensiva, mesclada d'algues i cloves, que, com podeu suposar, no confonc amb cap altra, se n'entrà per tots els meus porus, i per l'orella vaig reconèixer la seva remor fosca i opaca contra els esculls que imaginava ben propers.

—Hem de pujar una escala bastant empinada, capità Harts —em digué la meua guia—. Tengueu esment.

Vaig comptar seixanta escalons separats per quatre replans, on la donzella es returava perquè poguéssim descansar una estona. En acabar-se el darrer replà, l'al·lota empenyé una porta.

—Capità Harts, us demano que em perdoneu però la meua senyora m'obliga a embenar-vos els ulls. En aquest lloc fa una mica més de claror i ja sabeu que us imposa no veure-la.

No em quedà altre remei que accedir-hi. Em posà la bena, que devia ser de tela sedosa, car era de tacte dolç, i em deixà tot sol. M'arribava una música ben temperada de llaiüt que sonava en aquella mateixa cambra. De sobte la meua estimada em saludà:

—Bona nit, capità Harts. Esper que aquest lloc us sigui tan plaent com el d'anit passada. Acostau-vos...

Vaig fer tres o quatre passes cap on venia la veu amb els braços estesos, no tant perquè volgués abraçar la meua dama com per no ensopegar amb qual-sevol cosa. La veritat sia dita, em sentia absolutament befat. Ganes em vingueren d'arrabassar-me la bena d'una grapada i, deixant-me estar de cortesies, posseir-la també amb els ulls en aquell mateix instant. La seva mà em conduí del braç i em féu canviar d'intenció.

—Assei-vos, capità —em digué ajudant-me a fer-ho—. Si voleu tocaré per a vós. Us agrada la música?

Vaig mentir-li. Acostumat a les infinites remors de la mar, no concebesc altra música que no sigui la de les ones. A més, la veritat, no estava per gaires músiques jo. Dilatar la feina per la qual havia estat cridat, em semblava, si us he de ser franc, un frau. Però, com s'ha de fer en aquests casos, vaig dissimular i així vaig contestar-li:

—Molt, senyora. La música eleva els esperits i consola les afliccions.

—Depèn —digué ella—, de vegades aprofundeix les penes.

I mentre ho deia sospirà malenconiosa.

—Us ve de gust menjar alguna cosa, capità, o potser teniu set?

—No, senyora, el desig em sacia i només tenc ganes de vós.

—Tengueu paciència, encara és prest i m'agrada tant sentir-vos parlar de la mar...!

Vaig haver d'omplir amb les meves facècies molta estona. Ella m'escoltava amb atenció. De vegades, encuriosida, em demanava detalls de ports llunyans dels quals sabia l'anomenada, car semblava molt interessada pels viatges i les navegacions.

—Senyora —vaig dir-li, quan ja estava fart de donar explicacions—, no dilateu més el meu turment. Deixeu callar la boca i que només parli el tumult de la meua sang.

I, com en la nit passada, emprenguérem una incruenta batalla sobre la

mateixa estrada on estàvem asseguts. Devia estar ben a punt de trencar l'alba quan ella es condormí amb el cap dolçament repenjat sobre el meu pit i fou llavors quan, a la fi, vaig decidir que havia arribat el moment d'enretirar la bena. Amb tot l'esment que vaig poder, bellugant-me el mínim possible, vaig afluixar el nus i la vaig pujar cap al front.

La visió durà tan sols uns instants, però em bastà de per vida. Mai no la podré oblidar, perquè el que vaig veure em paregué cosa del Paradís. La cara tacada per la llum de la lluna, que ja anava a retirar-se, mostrà unes faccions harmoniosament proporcionades. El front era alt i blanc igual que la resta del rostre, que quasi semblava transparent, com la bromera de les ones. La llarga i abundosa cabellera s'assemblava més al safrà que a la melassa d'oli. Les celles pareixien dos petits arcs a punt de llançar les sagetes dels ulls, dels quals, per tenir-los clucs, no vaig poder saber la color. Els llavis, més aviat molsuts, eren rosats i tendres. Els membres i els altres indrets del cos pareixien talment brodats en un tapís dels que de vegades he contemplat en algun palazzo de Venècia, donada la seva perfecció. He deixat de banda els peus perquè la meravella d'aquells dos glops de llet quallada mereix una menció especial. Com tórtors adormides sobre el tafetà dels coixins que hi havia a l'estrada, dolços i tebis, no vaig resistir la temptació de besar-los, adorant-los quasi com qui besa una relíquia sagrada. No, la visió no em va decebre. Per contra, augmentà el meu desig que aquell cos excels fos altre pic meu encara que per aconseguir-ho hagués de furtar-me al plaer de la vista.

Altra vegada vaig estrènyer el nus de la bena i acaronent-la com quasi bé no havia deixat de fer-ho durant aquelles dues prodigioses nits, vaig esvair ben aviat la son de les seves parpelles i altre cop ens estimàrem fins que l'alosa puntual i impertinent ens avisà de l'arribada de la maleïda aurora. No sense plors i promeses tornàrem a acomiadar-nos fins la propera nit, que seria la darrera, almenys durant bastant de temps, ja que el meu vaixell salpava del moll de Porto Pi rumb a Livorno, un dia després.

A bord del Cigne la tripulació m'esperava exaltada, ja que durant la nit hi havia hagut foc a bord. Per sort els mariners havien pogut apagar-lo, però aquest contratemps retardaria la nostra sortida unes hores fins que els danys fossin reparats. La nova, que en d'altres moments m'haguera posat furiós, gairebé no m'alterà, immersit com estava en la cabòria de la meua dama. M'enginyava per intentar saber de quina manera podria, sense perjudicar el seu honor, arribar a conèixer el seu nom i el seu llinatge. Em paregué que dels presents que, com la nit anterior, em lliurà el seu criat, en podria treure al-

gun aclariment, ja que en un anell de diamants que em regalà, junt amb un altre caramull d'unces mallorquines, hi havia gravades les inicials SP. Decidí que la meua dama me'l veiés lluir en el dit petit, vaig posar-me'l, i, abans d'anar a la meua dolça cita, vaig decidir passar pel carrer del Segell per intentar esbrinar en l'obrador d'un argenter que coneixia, quina procedència podia tenir l'anell. L'orfebre em rebé amb amabilitat, però no em tragué de dubtes. M'adreçà a un company i aquest tampoc no m'aclarí res. Al seu entendre, les inicials tant podien remetre a un nom com a les paraules: Sempre Present, sobretot si, com semblava, era una dama enamorada qui me l'havia donat.

Caminava de pressa vora el mur en direcció a la porta quan vaig sentir passes. Rient-me dels temors passats la primera nit, vaig suposar que eren les del criat que caminava també per la part de dintre. De sobte, però, em vaig adonar que el soroll no corresponia al trepitjar d'una sola persona, sinó d'una partida, i em vaig girar.

Eren, en efecte, quatre homes armats que se'm tiraren a sobre sense donar-me temps a defensar-me amb la meua pistola. M'apallissaren i colpejaren fins a deixar-me estès i quasi mort enmig del carrer, i, per molt que els vaig demanar el motiu de l'agressió, res no em contestaren. Fugiren en sentir el soroll de la ronda. I gràcies a això som viu i conservo l'anell que, per sort, els degué caure en la seva fuga precipitada, ja que me'l prengueren del dit. Arrossegant-me vaig arribar fins a la porta del mur i allà vaig demanar auxili, però ningú no m'obrí, tot i que em sentiren, perquè en arribar-hi em tiraren un bitllet que la fosca no em permeté llegir. Així com vaig poder, vaig anar a refugiar-me als estudis de can Descós on en Fortesa em donà aixopluc. Però tampoc no em volgué dir, si és que ho sabia, qui era aquella senyora. L'hort pertanyia a un mercader fadrí i era paret mitgera amb un convent. De passadissos secrets, l'administrador del comte no en sabia l'existència. Mentre em guarien de les ferides, vaig llegir el paper: «Capità Harts —deia—, amb molta pena i dolor m'adon que no sou la persona que jo esperava, ja que per dues vegades heu romput el vostre jurament. No torneu a traspasar els meus dominis sota pena de la vida, que encara correrà més perill que no ara. Tant de bo que el vent no hagués empès mai el velam de la vostra nau cap a la nostra illa, donant-me esperances que en tan breu temps s'han desfet. Maleït siau i maleïda sigui jo mateixa per haver trencat la fidelitat a aquell que per mar ha de venir a atorgar-me allò que vós no m'heu sabut oferir».

Feia les passes davant del mur que envoltava el jardí, contant-se

altre cop fil per randa a si mateix la història que el capità Harts a esto-nes havia llegit en uns plecs on assegurava tenir escrita la seva vida i d'altres explicat de viva veu i que coincidia en tants de punts en el seu somni. Només que ara era ell i no Harts el missatger que Cupido i la seva mare Venus enviaven a aquella dama que els dies clars albirava la mar llunyana, signant els velers que emproaven els camins de l'illa, per si en algun d'ells viatjava l'estimat que mai no hauria de trair-la.

Feia les passes imaginant lasses delícies voluptuoses, l'olor embaumadora dels rosers, la remor de l'aigua presonera i finalment el tacte dolcíssim de la bella desconeguda, a la qual ell estimaria cec, si aquest era el seu desig. Però la campana de Santa Clara tocant les vespres, primer, i després les completes, li havia fet comprendre que l'espera, al manco aquella nit, havia estat debades. Ja es retirava quan, de sobte, li arribà un soroll de passes. Amb el pols accelerat s'aturà en sec per comprovar si també s'aturaven, com succeí al capità. Però aquest pic la remor no anava junyida a ell. El soroll venia de més enfora i s'anà fent més audible a mesura que algú s'atracava des de l'altre extrem del carrer. A la minsa claror de l'alba que ja despuntava va identificar un embalum que intentava córrer mig ensopegant i que de sobte va caure a terra. Encurió més que temorenc, i per si aquell caramull d'ombra pogués portar-li l'esperat avís, se li acostà i en la besllum de la matinalda comprovà que era una dona. Sense gosar alçar-la, la contemplà dret uns instants, intentant conjuguar en els records dels passats somnis un lloc per a aquella figura, però no el trobà. Com sempre que cercava entre les velles imatges somniades un buit per a poder-n'hi col·locar una de nova, la procedència de la qual no era capaç d'identificar amb les que havia contemplat amb els ulls clucs, s'entretingué uns instants en copsar l'olor d'aquella persona. Però la mescla de cendra i de pols, en la qual es podia esbrinar després unes gotes de perfum de mesc, no li serví de res. El que ensumava endins, tan endins que a fora no se n'escampava ni una engruna, era el perfum dels rosers dolçament turmentats per l'oratge, l'aroma embaumadora dels gessamins i les nevades flors dels tarongers. Aquestes olors que coincidien amb les que a instàncies seves li descriví Harts eren només, però, les vesperes de l'olor que durant tants d'anys havia omplert de nit la seva cambra i que emanava de la llarga cabellera estesa de la dama somniada. Ensumar-la i, com si l'odorés, reclinar el cap i aficar tota la cara en el niu tebi

d'aquells cabells, eren un dels mòbils del viatge i la compensació a tots els possibles serveis que l'enigmàtica senyora li pogués demanar. L'olor, el record d'aquella somniada olor, l'agombolava i l'abstreia de vegades de les seves aventures de bordell i demanava començar el joc omplint-se el rostre de cabells, perquè un bri d'olor solia exaltar-lo molt més que la carícia més hàbil o agosarada.

Acotat vora la cendrosa figura, s'inclina més per ensumar que per mirar-la. Ensuma uns rulls espessos i negres que surten del rebosillo mal ajustat i que exhalen una sentor vinagrosa, que es confon, ara de més a prop, amb l'olor d'oli recuit que gens no li agrada. S'aixeca altre pic i li pregunta si està ferida, si pot ajudar-la en alguna cosa.

Però ella no contesta, el mira amb esglai i s'oprimeix el pit, en el qual João Peres observa una taca de sang.

—Esteu ferida? Digueu-me on us puc dur que us donin auxili...

Alena fondo i de sobte acluca els ulls de llargues parpelles atapeïdes, el rictus se li endolceix i Peres troba el seu rostre més admetent. Du la botonadura del gipó mal cordada, com si s'hagués vestit a grapa-des, i, brutes de fang, les falde llistades d'un teixit aspre. Per molt que repassa el relat de Harts, està segur que aquella al·lota no hi apareix. Res no té a veure amb l'esclava mora, ni guarda la més mínima semblança amb la bella desconeguda de pell de pasta d'àngel. Potser el capità es descuidà de parlar-ne, tal vegada la deixà fer en terra com un ca atupat, sense ajudar-la i per això la passà per alt en la seva història. Però no, aquestes càbales no duen enlloc. L'al·lota hi és de més, no forma part de l'aventura, no pertany a l'acció. Ha sorgit de sobte foragitada des del ventre de les tenebres a les besllums de la matinada sense que ningú l'hagi cridada, sense que ningú la necessiti. Però la seva presència el trasbalsa i commou amb un sentiment tendre que va més enllà de la pietat per una donzella ferida. Rebutja furgar altre pic en els records dels vells somnis per si un cas hi hagués qualsevol dada que li fes més entenedora la situació a la qual havia d'enfrontar-se, sense possibles antecedents o ajuts.

—A on us puc dur, que us auxiliï? —li torna a repetir.

Res no li contesta perquè ha perdut el sentit. Peres no sap què fer. Coneix poc la ciutat. Pel seu aspecte l'al·lota pot semblar una criada o la filla d'uns menestrals. *A on devia anar a aquestes hores? Fugia d'algú o qui sap si no el perseguia? Venia o anava a ca seva?*

Al barri hi ha casals nobles, dos convents, un parell d'horts. Més enllà, només a cent canes, l'església de Santa Eulàlia. Peres no sap per on prendre. Potser el més sensat és marxar. Ja passarà algú que pugui ajudar-la. Ell el que ha de fer és anar-se'n. Fer via cap a la porta del moll i tot d'una que obrin arribar en quatre gambades a Porto Pi, on és ancorat el *Minerva*. Què li és aquella desgraciada? Més val que arribi d'hora, que ningú no noti que no ha dormit al seu lloc, que no aixequi sospites que puguin provocar un càstig, el pitjor de tots els càstigs possibles: la prohibició de sortir de la nau. Això per res del món, pensa, mentre s'allunya de la donzella. No té altra curolla que tornar a ser aquí demà a entrada de fosca per tornar a provar sort. A més, si passés l'Agutzil i l'aglapís amb l'al·lota ferida, du les de perdre. A qui considerar culpable, si no a ell que és estranger, un home de pas que acaba de cometre una malifeta. Avança amb pressa amb el pensament de la por que l'empresonaran i ningú no demanarà ni un bri de justícia per la seva causa. Al capità gens no li importa aquell mariner sense fortunes que ningú no li ha recomanat. I a qui pot importar? Als capellans del seminari d'on fugí fa dos anys? A son pare, que mai no l'ha encobeït tot i ser un mercader poderós...? No és ell precisament el predilecte entre els seus bastards... El seu amic Do Barros, l'únic a qui ha confiat el veritable motiu del seu viatge, l'ha pres per boig. *Vés a saber què hi ha de veritat en el relat de Harts*, li ha dit... *A més, igual la bella ja ha trobat algú vengut de lluny que l'aconhorti... Quatre anys són molts per esperar-te, sense saber que has d'arribar...* afegia burleta quan ell li repetia la seguretat de la seva fe, treta d'un somni...

Fuig sense córrer per no aixecar sospites, perquè els carrers des que trenca l'alba comencen a ser transitats per gent matinera: clergues que han de dir missa, picapedrers contractats a escarada per fortificar el baluard, festejadors que, com ell, van de retir, emboçats en la seva capa perquè ningú no els reconegui. Ja és a punt de tombar cap al carrer de la dreta, però no pot evitar la temptació de girar el cap per veure si l'al·lota segueix allà ajaguda a terra. Veu l'embalum tirat com un farcell de roba bruta i li sembla percebre un gemec. I de sobte torna enrere corrent i d'una revolada agafa la donzella entre els seus braços i decideix endur-se-la on puguin guarir-la. Amb el cos entre els seus braços avança en direcció oposada a la que havia pres per fugir. Va cap a la plaça de Santa Eulàlia. Al carrer polsegós que ara trepitja hi ha un ras-

tre de sang. *Sabré d'on venia*, es diu Peres, *però potser d'allà més valdrà fugir-ne*. Fa via demanant a Déu qualsevol porta oberta per on algun bon samarità surti a ajudar-lo. Però tots els portals són tancats. Pendent altre pic del relat de Harts, esbrina entre les cases de la banda esquerra els estudis des d'on Fortesa administra els negocis del comte. El casal té una ampla volada, li ha dit Harts, i un escut d'armes sobre el portal: un lleó sobre camp de plata. Trucarà amb la baula i es donarà a conèixer com a amic del capità. Els cops ressonen. Per una finestra una dona treu el cap.

—Som amic del capità Harts, senyora. He trobat en aquest carrer aquesta al·lota ferida.

—Mal record en tenim, senyor, de Harts —li contesta la dona—, i no sé com us podria auxiliar. Però la conec an aquesta, és n'Aina Cap de Trons. Viu en es carrer d'es Segell. El teniu a cinquanta passes, just darrere l'església. Ca seva fa cap de cantó amb s'Argenteria, a mà dreta, sa darrera casa.

No el deixa replicar. Tanca d'un cop amb força i la fusta cruix. Un ramat d'ovelles menades pel ca de bou omple de picarols el dia que comença, i obliga l'al·lot a refugiar-se contra la paret. El pastor ni tan sols repara en la càrrega que ell porta als braços. El polsim aixecat el fa tossir i esborra les taques de sang. El campanar de Santa Eulàlia es perfila en un cel encara blanquinós com si la llum mandrosa s'hagués atorbat més del previst aquest matí. En tombar cap al carrer del Segell, tornen a aparèixer a terra taques fosques. Les botigues encara no són obertes. Cap fumarola no surt de les xemeneies. La claror somorta no convida a matinar, pensa Peres, que sempre es desperta més tard quan el dia és ennigulat com avui. Està cansat. Quasi panteixant arriba a la porta indicada. L'empeny i cedeix. A dins tot és fosc. Una sentor envescada l'envesteix.

—No hi ha ningú a la casa? —pregunta.

Cap veu no contesta. La cambra no té finestres. Una mica de llum es filtra des del buit de l'escala, la justa per reconèixer munts de roba vella escampats arreu. Fa olor de pobrea, d'orins i brutor. No, aquí no pot deixar-la. Amb les forces minvades puja els esglaons que condueixen al pis de dalt. La claror entra pels porticons que no ajusten i els raigs oblics fereixen els objectes manllivant-los a les ombres. A la llar apagada sembla que fins fa poc hi covaren les cendres de la passada nit.

La llossa humil s'arreglera als escudellers, però la taula és parada amb unes estovalles de fil brodades com si haguessin de celebrar-hi un dinar de festa. Al damunt, dins un cànir, un llum d'oli crema ja per ningú, vora algunes olles tapades. En una banqueta acomoda així com pot l'al·lota, que no torna del seu desmai. Peres no gosa afuixar-li la roba, ni temptejar-li el cos per veure-li les ferides. Amb un drap s'eixuga les mans tacades de sang i per desfressar la que encara li queda es rabetja dins les cendres. Sent un panteix que arriba de més lluny, de més endins. Se n'entra cercant algú a qui pugui dir com ha trobat n'Aina. Veu una alcova amb un llit humil i a sobre mal cobert amb un llençol un home ajagut. Du la camisa de dormir ensangonada. Però no és ell qui es queixa. Els gemecs vénen de més enllà, més al fons. En una altra habitació un jove es rebolca al trespol amb les mans sobre el sexe.

—Què us ha passat? —pregunta Peres amb la veu astorada.

—Sortiu ara mateix, aneu-vos-en —li diu el ferit—. Partiu! —encara afegeix.

Peres obeeix. S'adreça cap a la porta. Abans, però, ha d'aturar-se. La boca se li fa petita per la glopada que li puja de l'estómac. Quan surt al carrer, els níguls s'obren en clarianes per on el sol, espès, cau com un vermell d'ou. Però els veïnats no se n'han temut que des de ja fa estona ha arribat el dia, perquè les portes de les botigues i els obradors resten encara tancades i les finestres closes. De les xemeneies no surt cap fumarola. Peres es queda una estona immòbil al mig del carrer i després de sobte pega un crit:

—Ajut aquí, ajut aquí!

La seva veu retruny. És un bramul escopit contra cada porta, que es filtra per les reixilleres i s'endinsa fins al racó més amagat de la casa. Colpeja com un puny estret les parets i rebota sobre l'argila. Però ningú no sembla sentir-lo. Ningú no s'aboca a les finestres ni surt a damunt del portal. Peres espera dret al bell mig del carrer qualsevol prova, per petita que sigui, que l'àngel exterminador no ha degollat tothom amb l'espasa de foc.